

УДК 321.7 (477)

ШЛЯХИ ТА ЗАСОБИ ПОЛІТИЧНОЇ ЛЕГІТИМАЦІЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ

Віталій Чубаєвський

*Рівненський державний гуманітарний університет
кафедра політичних наук
вул. Степана Бандери, 12, Рівне, 33028, Україна
e-mail: Vitaliy.chubaevsky@cybercrim.gov.ua*

Розглянуто особливості політичної легітимациї влади в Україні в умовах демократичного транзиту і рівень народної підтримки центральних органів влади та державних інститутів. Проаналізовано електоральну легітимацию як необхідну умову політичної легітимациї влади. Виявлено зв'язок політичної легітимациї влади з чинником регіоналізації, партійно-політичною ідеологізацією, особливостями та змістом виборчого процесу.

Ключові слова: Україна, легітимність, політична легітимация, електоральна легітимация влади, електоральний процес, регіоналізація.

Політична легітимність влади належить до ключових проблем суспільно-політичного життя країни, оскільки від рівня її підтримки населенням залежить не лише доля конкретних носіїв владних повноважень, а й майбутнє країни. Високий рівень громадської підтримки в умовах стабільності й суспільного спокою допомагає владі зосередитися на розв'язанні нагальних завдань, що постали перед суспільством. Нестача ж її підтримки загрожує існуванню режиму. Ф. Фукуяма зазначав: «Усі врядування, демократичні чи авторитарні, стикаються з власними успіхами та невдачами; однак тільки легітимні мають резерв, який вони можуть використати за кризових часів» [15, с. 1061]. Аналогічної думки дотримується й А. Шедлер: «Немає сумніву, що великі резерви народної підтримки – неоціненний запобіжник, який допомагає демократіям не допустити криз, а також подолати їх, коли вони виникають» [17, с. 699].

Мета статті – аналіз шляхів і засобів політичної легітимациї влади в Україні в умовах демократичної трансформації, в тому числі зв'язку легітимациї з чинником регіоналізації, партійно-політичною ідеологізацією, особливостями та змістом виборчого процесу і под.

Проблема легітимності влади і довіри до неї розглянута у працях класиків суспільно-політичної думки, зокрема Платона, Аристотеля, Н. Макіавеллі, Дж. Локка, А. Сміта, А. Де Токвіля, М. Вебера, Й. Шумпетера та ін. Серед сучасних західних учених ці питання перебували у сфері наукових інтересів Е. Гідденса, Л. Даймонда, Ф. К. Шмітера, Т. Л. Карла, Дж. Коулмана, Н. Лумана, Б. Барбера, П. Розанвалона, П. Штомпки. Тематику політичної легітимності влади досліджували українські вчені Є. Бистрицький, О. Висоцький, О. Кокорська, М. Николко, А. Резнік, С. Рябов, О. Середа, Є. Юрійчук.

Отримання політичної влади не надає її носіям легітимності автоматично. Цю легітимність ще треба «завоювати». Процес набуття владою ознак легітимності отримав назву легітимациї. За визначенням вітчизняних дослідників, легітимация політики – це «процес створення, винайдення можливостей для політичної реалізації суб'єкта політики» [2, с. 27]. Складовими народної підтримки органів влади є ефективність їхньої діяльності, а також ступінь наближеності до людей. Причому ці два чинники

взаємопов'язані і доповнюють один одного. Якщо, на думку людей, певний орган влади діє в їхніх інтересах, то вони охоче співпрацюють з ним, сприяючи підвищенню рівня його ефективності. У такому випадку ефективність і легітимність тісно поєднані між собою [9, с. 208].

В Україні традиційно кожна нова влада не виправдовує сподівань громадян на покращення умов життя та відповідність демократичним стандартам. Особливо яскраво це простежувалося після Помаранчевої революції та буремних подій восени-взимку 2013–2014 рр. Це засвідчують показники довіри українців до соціальних інститутів, який вони підтвердили у 2014 р. Щодо структурних характеристик, то всі соціальні інститути, за рівнем довіри українців, соціологи умовно розподіляють на три категорії.

Перша категорія – соціальні інститути, котрим українці довіряють мало (середній бал 1,9 – 2,2 за п'ятибальною шкалою). Це політичні партії, суди, прокуратура, міліція, Верховна Рада, страхові компанії, податкова інспекція, банки. Друга категорія – соціальні інститути, що мають рівень довіри українців ближчий до середнього (середній бал 2,4–2,6) – уряд, профспілки, приватні підприємці, ЗМІ, місцеві органи влади, благодійні фонди, громадські організації, керівники державних підприємств. Третя категорія – соціальні інститути, рівень довіри українців до яких трохи вищий від середнього (середній бал 2,9–3,3) – церква та духовенство, армія і президент. Стабільно від'ємну тенденцію розвитку рівня довіри населення має судова система держави, що за роки незалежності України показала нездатність до справедливого судочинства та політичну заангажованість, незалежно від політичного курсу країни [16, с. 276].

Такі дані підтверджують і результати соціологічних досліджень, здійснених фахівцями Центру Разумкова у березні 2015 р. Так, на питання: «Чи підтримуєте Ви діяльність таких органів влади та державних інститутів?», – більшість громадян України відповіли негативно (табл. 1) [13].

Таблиця 1

Відношення громадян України до діяльності органів влади та державних інститутів

Відповідь	Президент П. Порошенко	Голова ВР В. Гройсман	Верховна Рада	Уряд	Прем'єр- міністр А. Яценюк	Національ ний банк
Повністю підтримую	12,6	6,2	3,9	4,5	7,8	1,9
Підтримую окремі заходи	40,7	31,9	32,6	31,4	29,3	10,5
Не підтримую	39,9	48,1	56,5	56,8	56,7	77,3
Важко відповісти	6,7	13,9	6,9	7,3	6,2	10,4

Отже, такий рівень народної підтримки головних державних інститутів зумовлений насамперед неефективністю дій влади у сфері соціально-економічного розвитку, боротьби з корупцією, реформування правової системи, суду і под.

Реалізацію владних повноважень можна вважати успішною тоді, коли вона підтримана людьми, які живуть у різних куточках країни. Щодо української влади, то за твердженням соціологів, упродовж останніх 12 років більшість опитуваних (2/3–3/4) зазначають: їм не вистачає порядку в суспільстві. Це створювало і створює значні загрози для чинного соціального порядку в сучасному українському суспільстві, оскільки він не був легітимним для більшості громадян [8, с. 27]. Тобто легітимність центральної влади є інтегральною її легітимності на місцях. Це тим паче важливо, адже рівень довіри до влади в регіонах – це запобіжник відцентрових тенденцій, загроза яких зі сфери теоретичних міркувань перейшла у площину практичної реалізації, втілилися у гостре політичне та громадське протипротиборство, дочасну зміну влади, втрату частини території, сепаратизм, тероризм і бойові дії на Сході нашої країни.

У цьому контексті інтерес викликають міркування вітчизняних учених, котрі звертають увагу на низку особливостей або чинників, що характеризують відносини центру та регіонів. «Перше: історично сформована в українському політичному просторі практика, за моделлю якої сильні регіони в різні періоди борються не з центром, а за центр. За таких умов Київ є не самостійним гравцем на політичному полі України, а радше перехідним «призом» для чергового переможця, – констатує А. Зоткін. – Друге: на теренах України свою дієвість довела теза про регіоналізацію як реакцію регіональних еліт (і) слабкість центральної влади. Інакше ця теза може бути сформульована так: чим слабша влада центру, тим вища активність та сильніша влада регіональних еліт. Третє: деінституалізація, розпочата з руйнацією радянської системи, не набула свого завершення. Україна досі перебуває в умовах подвійної інституціональної системи – на тлі зруйнованих інститутів радянської доби та напівформованих, нефункціональних інститутів нового пострадянського часу» [5, с. 87–88].

Для розуміння сутності регіональних впливів на легітимацію влади мають слушність міркування вітчизняного політолога В. Карасьова, на думку якого регіональні й субрегіональні відмінності в Україні обумовлені також структурою поділу праці. На Заході переважають представники вільної найманої праці, для котрих типові високий ступінь соціальної мобільності й так само високий рівень адаптації до нових соціальних умов, що має наслідком участь українців як «гастарбайтерів» у різних країнах. Це один тип виборця. На Сході домінують працівники індустріального сектора, причому зазвичай це «люди одного підприємства», котрі десятиріччями працюють в одній і тій самій установі. Такий соціальний масив інертніший і легко керований. Це інший тип виборця [6, с. 57].

Проблема легітимності влади залишається актуальною впродовж усього часу її існування. Наприклад, за твердженням Є. Бистрицького, політична легітимація – «розгорнутий у часі політичний дискурс, процес поширення обговорення, обміркування, зрештою – доведення колективної правильності й прийняття соціально-правових норм, які переважно стихійно встановлюються політиками» [1, с. 319]. Однак визначальний у цьому сенсі електоральний процес, коли закладається підґрунтя масової підтримки політичних сил населенням країни. Важливість проблеми легітимації влади під час виборів засвідчує вирішення її сучасними вітчизняними дослідниками як окремого виду легітимності – електоральної легітимності, а відповідно, і електоральну легітимацію. За визначенням Є. Юрійчук, «електоральна легітимація – це процес набуття владою електоральної (референдної) легітимності внаслідок реалізації суб'єктами виборчого процесу демократичних принципів виборчого права в процесі виборів органів публічної

влади (прийняття рішень), здійснення легітимісних методів і технологій, у результаті яких політична довіра трансформується в підтримку влади через голосування чи інші види конвенційної участі» [18, с. 34].

Французький учений П. Розанвалон звертає увагу на особливість електоральної легітимісції в сучасних умовах. Так, у «класичну» добу представницької системи функція виборів означала надання незаперечливого мандату для «вільного» врядування після виборів. Однак сьогодні вибори мають вужчу функцію: вони лише затверджують спосіб призначення правителів і більше не означають апріорної легітимісції правителів, що потім здійснюватиметься [9, с. 15]. Цю тезу дослідник обґрунтовує через зміну уявлень та практики впливу на політику меншостей, котрі брали участь у голосуванні. На його думку, поняття більшості, з одного боку, змінило своє значення. Попри те, що воно залишається чітко визначеним у юридичних, політичних і парламентських термінах, такої чіткості не існує в термінах соціологічних. Адже й справді, інтерес більшого числа вже не може так легко, як колись, ототожнюватися з інтересом певної більшості. «Народ» уже не уявляється однорідною масою, а відчувається радше послідовністю окремих історій, сумою окремих ситуацій. Ось чому сучасні суспільства розуміють себе, дедалі частіше виходячи з поняття меншості. Меншість – уже не «мала частка», що має підкорятися «великій частці»; вона стала однією з численних форм заломленого вираження суспільного цілого. «Народ» – це тепер також і множина від поняття «меншина» [9, с. 15].

Отже, факт обрання певного кандидата або партії не забезпечують гарантованої легітимісції в очах громадськості. Довіра суспільства – субстанція, яка потребує постійних зусиль влади у напрямі забезпечення інтересів різних верств та прошарків суспільства.

Розуміння сутності електоральної легітимісції потребує уточнення співвідношення понять «електоральний процес» і «виборча кампанія», оскільки немає усталеного погляду стосовно їх змісту. Виникають питання і про визначення початку та закінчення електорального процесу загалом. Так, слухна думка учених про те, що «виборча кампанія кандидата (партії) закінчується разом із підрахунком голосів виборців і встановленням результатів виборів. Визначити ж її початок значно важко, оскільки кандидати починають здійснювати дії, спрямовані на їх обрання, задовго до офіційного старту виборів. Політичні ж партії перебувають у процесі підготовки до виборів постійно» [7, с. 36].

Електоральний процес в Україні Н. Ротар розглядає як сукупність електоральних циклічних політичних процесів, котрі доповнює виокремленням у них трьох відносно самостійних та незалежних етапів:

1. Передвиборчий етап – цілеспрямована підготовка до виборів, під час якої основні актори електорального процесу визначають стратегію і тактику передвиборчої боротьби, працюють з електоратом, а останній використовує специфічні форми політичної участі, що передують електоральному виборі.

2. Етап виборів – активні дії головних суб'єктів виборчого процесу, котрі вступають у відносини електорального змагання за голоси виборців. Одночасно виборці отримують змогу використати низку специфічних форм, пов'язаних із передвиборчою активністю, що акцентують на їхній політичній суб'єктності.

3. Поствиборчий етап – відкритий загальнонаціональний політичний дискурс, котрий розуміється істеблїшментом як пасивна підготовка до виборів. Тому громадяни визначаються ним переважно у вигляді ресурсу в досягненні тих чи інших політичних

цілей. Узагалі загальнонаціональний дискурс міжвиборчого періоду, особливості його проведення, масштаби, механізми залучення громадян до нього залежать від перебігу передвиборчого та виборчого етапів електорального циклу [10, с. 10].

Погоджуючись із таким підходом до визначення етапів електорального процесу, вважаємо за потрібне висловити додаткові міркування щодо його характеристики, застосовуючи метод структурного аналізу. Оскільки електоральний процес становить різновид політичного процесу як такого, логічно розглянути його змістовну характеристику за аналогією з політичним процесом на рівні політичної системи. Одним з найпоширеніших підходів до визначення стадій політичного процесу є той, що розглядає їх як послідовну зміну, котра відбувається під час формування та взаємодії елементів політичної системи. Згідно з ним політичний процес структурується у вигляді сукупності таких етапів: конституювання політичної системи; відтворення основних ознак та елементів політичної системи; розроблення, прийняття і виконання політико-управлінських рішень; контроль за функціонуванням і напрямками розвитку політичної системи [4, с. 42].

З урахуванням зазначеного підходу до розуміння структури політичного процесу, пропонуємо виокремити етапи електорального процесу: 1) конституювання; 2) інституалізація; 3) реалізація; 4) контроль. *Конституювання* електорального процесу передбачає визначення відповідної нормативно-правової бази, принципів і процедур виборів. Причому до вирішальних елементів етапу конституювання належить його легітимізація, яка відбувається через узгодження головних політичних сил щодо норм і правил проведення виборів із наступним їхнім законодавчим закріпленням. *Інституалізація* розуміється як процес створення інституційної структури виборчого процесу. Щоправда, інституалізація принципу народного представництва здійснюється ще на першій стадії електорального процесу, коли конституційна легалізація демократичних виборів закріплюється у фундаментальних принципах демократичного виборчого прав – рівності, вільності, загальності й таємності голосування. *Реалізація* відбувається через забезпечення широкого комплексу заходів і процедур із організації та волевиявлення громадян, визначення його результатів. *Контроль* – організація належної перевірки процесу виборів, підсумків його результатів відповідно до нормативно-правової бази та мети, яку визначали організатори виборів. Причому функцію контролю мають здійснювати державні органи, громадські організації та міжнародні спеціалізовані організації й установи з допомогою інституту спостерігачів.

Легітимність обраних депутатів різних рівнів або органів влади цілком залежить від визнання електоратом виборчого процесу як такого, що відбувався без грубих порушень існуючих «правил гри», тобто отримав вотум довіри від суспільства і став легітимним в очах громадськості. Останнє можливе за певних умов. Це, зокрема:

- відсутність фальсифікацій виборів, котрі не дають можливості визначити підсумки виборів;
- проведення виборів без великих порушень виборчого законодавства, у тому числі з дотриманням формальної рівності кандидатів;
- проведення виборів в умовах відносної політичної свободи, відсутності політичних репресій;
- збереження надалі того ж юридичного статусу державного органу або виборної посадової особи, за яких голосували виборці (інакше буде порушений принцип делегування виборцями владних повноважень);

– підтримка необхідною кількістю виборців у рамках законної процедури голосування [18, с. 31].

Визнання спостерігачами виборів такими, що відбулися у демократичний спосіб, безумовно, піднімає авторитет обраних представників у органи влади й управління.

Зміст зазначених етапів у кожній країні залежить від багатьох чинників, котрі детерміновані історичним часом, національними традиціями, типом політичного режиму, рівнем розвитку інституційної структури, зокрема й ступенем зрілості громадянських суспільств, які істотно різняться в демократичних і недемократичних державах. У цьому контексті виникає питання щодо термінів закінчення парламентського електорального процесу як такого. Так, Дж. Сарторі наголошував на необхідності розрізнення акту голосування і процесу голосування. Учений зазначав, що одиничний акт голосування не варто «плутати з процесом, який він врешті-решт запускає». Виборець-переможець – це виборець, кандидата котрого обирають (або виборець, що голосує за партійний список, який отримує в його виборчому окрузі принаймні одне місце). Проте, розглядаючи дальшу послідовність подій, що є багатоетапним процесом, ми вочевидь розуміємо, що виборець може перемогти на рівні свого округу, але програти на інших рівнях: парламентському (де його представник може належати до партії меншості), а також на урядовому (коли його партію не допускають до урядування) [12, с. 489].

Отже, електоральний процес не закінчується після підрахунку голосів і визначення результатів виборів, а разом зі завершенням процедури формування парламенту чи представницького органу на вибірній основі. Такі міркування спричинені метою виборів – формування законодавчого або представницького органів влади. Якщо такий орган не сформовано, вважати електоральний процес закінченим не уявляється можливим.

Політична легітимация влади значно залежить від природи політичних партій – головних суб'єктів сучасного електорального процесу. За твердженням учених, час домінування в партійній системі масових політичних партій у Європі (1880–1960 рр.) уже минув тоді, коли провідні політичні партії ґрунтувались на масовому членстві громадян і фінансувались із внесків цих членів та пожертв окремих бізнесменів. Їх замінили картельні (клієнтелістські) партії та медіа-партії з харизматичними лідерами, котрі фінансуються за рахунок державних бюджетів і великого бізнесу, «просувають свої меседжі не через масові низові організації, а через електронні ЗМІ. Розвиток партій в Україні у XXI ст. теж буде пов'язаний з картельними та медіа-партіями, а не з масовим членством» [3, с. 165].

За таких умов постає проблема зв'язку партій з виборцями та формування базового електорату, яка вирішується за допомогою системи заходів і технологій із врахуванням соціокультурних чинників. Тут важливо з'ясувати основні засади ідентифікації громадян за соціальною, етнокультурною, регіональною й ідеологічною ознаками, що зумовлює певні труднощі. Наприклад, сьогодні розмежування між лівими та правими політичними силами, «вже не можна звести суто до канонічних ідеологічних розбіжностей. Тепер політичні партії, громадські рухи й організації не тільки різних, а й однакових ідеологічних спрямувань можуть мати різне бачення (не обов'язково ідеологічне!) розв'язання суспільних проблем і різне розуміння сучасних функцій і завдань держави та суспільства» [11, с. 33–34].

Особливості структури ідейно-політичної самоідентифікації громадян України підтверджують результати соціологічного моніторингу (табл. 2) [14, с. 19].

Таблиця 2

Самоідентифікація громадян України за ідейно-політичними течіями, %

Течії	1994	1998	2002	2004	2005	2008	2010	2013	2014
Комуністична	10,3	21,9	15,1	14,4	7,4	8,0	7,1	11,3	4,1
Соціалістична	10,7	5,6	9,7	11,1	12,9	11,5	10,6	6,3	9,1
Соціал-демократична	5,0	7,1	17,2	10,2	13,9	12,7	11,4	9,9	9,8
Зелені	–	–	5,2	3,3	2,7	2,9	2,8	1,6	1,9
Ліберальна	1,9	1,3	0,8	1,2	1,2	1,9	1,9	1,7	2,5
Християнсько-демократична	3,3	2,2	2,5	2,5	3,1	3,3	3,3	2,8	3,6
Національно-демократична	6,4	6,2	6,8	8,4	10,2	10,7	9,3	9,7	14,1
Націоналістична	2,0	2,9	2,0	2,1	2,0	2,4	2,3	3,6	4,7
Інше	2,9	3,8	1,3	0,7	1,7	1,2	0,6	0,8	0,8
Жодна взагалі	12,3	11,7	7,6	11,8	9,9	13,9	11,3	13,8	11,3
Ще остаточно не визначився	17,9	16,6	15,2	16,3	15,6	13,8	14,6	14,8	14,4
Не розуміюся на цих течіях	27,6	20,7	16,3	17,9	19,3	17,5	24,8	23,6	23,6
Не відповіли	0,9	0,2	0,3	0,2	0,0	0,2	0,1	0,0	0,1

Дані моніторингу засвідчують, що значна частина громадян України і 1994 р. (57,8 %) і 2014 р. (49,3 %) не визначилася стосовно власної прихильності до ідеологічних течій. Натомість помітно зросла вагомість націоналістичної та націонал-демократичної течій і, навпаки, зменшилася прихильність до комуністичної ідеології. Отже, у суспільній свідомості спостерігається дрейф до правого центру ідейно-політичного спектра. Це пояснюється переважно наслідками драматичних подій 2013–2014 рр. в Україні та військовою агресією Росії.

Отже, процес демократичної трансформації в Україні відбувається на тлі перманентного зменшення рівня довіри громадян до головних політичних інститутів, зокрема президента, уряду, парламенту, політичних партій і под. Низький рівень довіри до них спричинений їхньою нездатністю вирішити нагальні потреби соціально-економічного та політичного розвитку країни. Важливий чинник низьких рейтингів влади – відсутність консолідації регіональних еліт, наявність регіональних розмежувань, зумовлених історико-культурною спадщиною часів Російської імперії та СРСР. Не в останню чергу неефективність влади пов'язана зі слабкістю політичних партій, їхньою

залежністю від фінансово-промислових груп та регіональних еліт, а не базового електорату. Електоральний процес, який становить вагому складову політичної легітимації влади, потребує удосконалення відповідно до європейських норм і стандартів.

Список використаної літератури

1. *Бистрицький Є.* Проблема легітимації / Є. Бистрицький // Українська державність у XX сторіччі: історико-політичний аналіз. – К. : Політ. думка, 1996. – С. 318–320.
2. *Висоцький О.* Сутність легітимації політики / Олександр Висоцький // Політ. менеджмент. – 2004. – № 4. – С. 24–34.
3. *Вишняк О.* Політична система України в соціологічному вимірі: динаміка членства в політичних партіях та партійної ідентифікації громадян / О. Вишняк // Українське суспільство. Двадцять років незалежності. Соціологічний моніторинг : у 2 т. Аналітичні матеріали / за ред. В. Ворони, М. Шульги. – К. : Ін-т соціології НАН України, 2011. – Т. 1. – С. 160–178.
4. *Волинський А.* Стадії політичного процесу. Політико-правові основи класифікації / А. Волинський // Політ. менеджмент. – 2004. – № 1. – С. 41–51.
5. *Зоткін А.* Автономізм в Україні як механізм реалізації політичних інтересів / Андрій Зоткін // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2010. – № 3. – С. 84–110.
6. *Карасев В.* Выборы 2006: линии и сценарии расколов // Центр Разумкова. Нац. безпека і оборона. – 2005. – № 10. – С. 57–60.
7. *Малкин Е.* Политические технологии / Е. Малкин, Е. Сучков. – М. : Русская панорама, 2006. – 680 с.
8. *Резнік В.* Підвалини соціального порядку в суспільстві: уподобання громадян України / В. Резнік // Українське суспільство : моніторинг соціальних змін. – К. : Ін-т соціології НАН України, 2014. – (Вип. 1 (15). Т. 1.) – С. 24–36.
9. *Розанвалон П.* Демократична легітимність. Безсторонність, рефлексивність, наближеність / П'єр Розанвалон; пер. з франц. Євгена Марічева. – К. : Видавн. дім «Києво-Могилян. академія», 2009. – 287 с.
10. *Ротар Н.* Політична участь громадян України у системних трансформаціях перехідного періоду: монографія / Н. Ротар. – Чернівці : Рута, 2007. – 472 с.
11. *Ручка А.* Політико-ідеологічна самоідентифікація населення сучасної України / А. Ручка // Українське суспільство 1992–2013. Стан та динаміка змін. Соціологічний моніторинг / за ред. В. Ворони, М. Шульги. – К. : Ін-т соціології НАН України, 2012. – С. 29–40.
12. *Сарторі Д.* Вертикальна демократія / Джованні Сарторі // Демократія: антологія / упоряд. О. Проценко. – К. : Смолоскип, 2005. – С. 486–532.
13. Соціологічне опитування // Центр Разумкова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.razumkov.org.ua/ukr/poll.php?poll_id=1023
14. Українське суспільство : моніторинг соціальних змін. – К. : Ін-т соціології НАН України, 2014. – (Вип. 1 (15). Т. 2. Таблиці і графіки). – 412 с.
15. *Фукуяма Ф.* Всесвітня ліберальна революція / Френсіс Фукуяма // Лібералізм: антологія / упоряд. О. Проценко, В. Лісовий. – 2-ге вид. – К. : ВД «Простір»; «Смолоскип», 2009. – С. 1061–1071.

16. *Чепурко Г.* Проблеми формування соціального капіталу в Україні на сучасному етапі / Г. Чепурко // Українське суспільство : моніторинг соціальних змін. – К. : Ін-т соціології НАН України, 2014. – (Вип. 1 (15). Т. 1.) – С. 271–283.
17. *Шедлер А.* Вимірювання демократичної консолідації / Андреас Шедлер // Демократія: антологія / упоряд. О. Проценко. – К. : Смолоскип, 2005. – С. 687–714.
18. *Юрійчук Є.* Електоральна та референтна легітимація влади на пострадянському просторі: зовнішньополітичні аспекти : монографія / Євгенія Юрійчук. – Чернівці : Чернівецьк. нац. ун-т, 2012. – 480 с.

Стаття надійшла до редколегії 28.01.2016

Прийнята до друку 19.02.2016

THE WAYS AND MEANS OF THE LEGITIMATION OF POWER IN UKRAINE

Vitalij Chubajevs'kyj

*Rivne State Humanitarian University
Department of the Political Sciences
Stepan Bandera st., Rivne, 33028, Ukraine
e-mail: Vitaliy.chubaevsky@cybercrim.gov.ua*

The peculiarities of the power's legitimation in Ukraine in terms of the democratic transit are being considered in the article. The level of the central authorities' and the state institutions' people's support has been illustrated. The analysis of the electoral legitimation as prerequisite of the power's political legitimation has been carried out. The connection of the power's political legitimation with the factor of the regionalization, party-political indoctrination, and electoral process' content has been shown.

Key words: Ukraine, legitimacy, political legitimation, electoral legitimation of the power, electoral process, regionalization.